

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»
підготовки бакалавра
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Аналітична економіка

Силабус освітнього компонента «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА» підготовки бакалавра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, за освітньо-професійною програмою Аналітична економіка.

Розробник: Хомюк Н.Л., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, д.е.н.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Алла СУР'ЯК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

протокол № 5 від 09.01.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Аналітична економіка Перший (бакалавр)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр 6-ий
		Лекції 38 год.
		Практичні 38 год.
		Самостійна робота 36 год.
		Консультації 8 год.
Форма контролю: залік		
Мова навчання:	українська	

ІІ. Інформація про викладача

Хоміук Наталія Леонідівна, д.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, моб. тел. 050-500-89-25, Khomiuk.Nataliia@vnu.edu.ua, G-412

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Особливість освітнього компонента полягає в тому, що він спрямований на оволодіння теоретичними знаннями щодо місця і ролі розміщення продуктивних сил і регіональної економіки в системі економічних освітніх компонентів, основних понять, законів і закономірностей розміщення продуктивних сил і функціонування регіональної економіки; принципів та критеріїв економічного районування; показників сучасного стану та напрямків регіонального розвитку економіки; та практичних навичок щодо визначення та аналізу показників соціально-економічного розвитку регіонів України; розрахунку та аналізу показники природного руху та складу населення тощо.

2. Мета і завдання освітнього компонента. Мета – формування у здобувачів вищої освіти системи знань з теоретичних та практичних засад регіональної економіки України, оцінки сучасного стану, напрямів і закономірностей регіонального соціально-економічного розвитку та раціонального використання трудового і природо-ресурсного потенціалу країни.

Завдання освітнього компонента:

- розкрити наукові засади регіональної економічної політики,
- обґрунтувати практичне значення регіонального підходу до управління соціально-економічним розвитком територій,
- поглибити знання про об'єктивну необхідність сталого екологічно збалансованого відтворення і використання природних, науково-виробничих і людських ресурсів країни та охорони навколишнього природного середовища.

3. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких здобувач набуде в результаті вивчення освітнього компонента:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності

ФК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ФК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Програмні результати

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Формування компетентностей та програмних результатів навчання			Кількість годин					*Форма контролю /Бали**
	ЗК	ФК	ПРН	Усього	у тому числі				
					лекції	практичні	самостійна робота	консультації	
Змістовий модуль I. Теоретичні основи регіональної економіки									
Тема 1. Регіональна економіка: предмет метод і завдання	ЗК 3 ЗК 5	ФК 5	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 6 ПРН 9	8	2	2	3	1	О, ДС, Т /6 балів
Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення	ЗК 3 ЗК 5	ФК 5	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 6	12	4	4	3	1	О, ДС, Т / 6 балів

продуктивних сил та формування економіки регіонів									
Тема 3. Економічне районування і територіальна організація господарства	ЗК 3 ЗК 5 ЗК 8	ФК 5	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 6	12	4	4	3	1	О, ДС, Т / 6 балів
Тема 4. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	ЗК 3 ЗК 4 ЗК 5 ЗК 8	ФК 12	ПРН 4 ПРН 6 ПРН 9 ПРН 12	12	4	4	3	1	О, ДС, Т / 6 балів
Тема 5. Природний і трудоворесурсний потенціал країни	ЗК 3 ЗК 4 ЗК 5 ЗК 8	ФК 12	ПРН 9 ПРН 12	7	2	2	3	0	О, ДС, Т / 6 балів
Тема 6. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	ЗК 3 ЗК 4 ЗК 5	ФК 5	ПРН 6 ПРН 12	7	2	2	3	0	О, ДС, Т / 6 балів
Разом за модулем 1				58	18	18	18	4	36
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти регіональної економіки									
Тема 7. Механізм реалізації регіональної економічної політики	ЗК 3 ЗК 5	ФК 5	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 6 ПРН 9 ПРН 12	12	4	4	3	1	О, ДС, Т / 7 балів
Тема 8. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	ЗК 3 ЗК 5 ЗК 8	ФК 12	ПРН 12	12	4	4	3	1	О, ДС, Т / 7 балів
Тема 9. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	ЗК 3 ЗК 5 ЗК 8	ФК 12	ПРН 12	12	4	4	3	1	О, ДС, Т / 7 балів
Тема 10. Зовнішньоекономічні зв'язки України: поняття, форми, класифікація, фактори. Зовнішньоекономічна політика України	ЗК 3 ЗК 5 ЗК 8	ФК 5	ПРН 9	12	4	4	3	1	О, ДС, Т / 6 балів
Тема 11. Наукові засади раціонального природокористування	ЗК 3 ЗК 5	ФК 5	ПРН 6 ПРН 12	7	2	2	3	0	О, ДС, Т / 6 балів
Тема 12. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності	ЗК 3 ЗК 5	ФК 12	ПРН 12	7	2	2	3	0	О, ДС, Т / 6 балів
Разом за модулем 2				62	20	20	18	4	39
Види підсумкових робіт								25	
Підсумкова контрольна робота								МКР / 25 балів	
Всього годин / Балів				120	38	38	36	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О – опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами освітнього компонента.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковою складовою вивчення освітнього компонента. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагиату. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnii.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, який передбачає оцінювання засвоєного здобувачами навчального матеріалу з освітнього компонента, на підставі результатів поточного контролю.

Залік виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом освітнього компонента. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку записується у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Перелік питань для підготовки до заліку

1. Методологічні засади курсу «регіональна економіка»
2. Закономірності розміщення продуктивних сил.
3. Принципи розміщення продуктивних сил.
4. Фактори розміщення продуктивних сил.
5. Теорії економічного розвитку регіонів.
6. Роль територіального поділу праці у формуванні регіональних соціально-економічних систем.
7. Методи оцінки спеціалізації економічних районів.
8. Фактори розвитку регіонів та економічних районів.
9. Класифікація регіонів.
10. Сутність, критерії та принципи економічного районування.
11. Мережа економічних районів України
12. Економіка України – як єдиний народногосподарський комплекс.
13. Структура народногосподарського комплексу України.
14. Промисловість як провідна галузь виробничої сфери.
15. Природно-ресурсний потенціал та його структура.
16. Демографічний потенціал України та його регіональні особливості.
17. Трудоресурсний потенціал та ринок праці в Україні.
18. Сутність державної регіональної економічної політики.
19. Об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики.
20. Основні цілі державної регіональної економічної політики.
21. Завдання державної регіональної економічної політики.
22. Наукове обґрунтування регіонального розміщення продуктивних сил.
23. Поняття і сутність механізму реалізації державної регіональної економічної політики.
24. Основні важелі та ключові елементи механізму реалізації регіональної економічної політики.
25. Спеціальні (вільні) економічні зони – один із засобів реалізації регіональної економічної політики
26. Паливно-енергетичний комплекс.
27. Металургійний комплекс.
28. Машинобудівний комплекс.
29. Хімічний комплекс
30. Лісопромисловий комплекс
31. Агропромисловий комплекс

32. Донецький економічний район.
33. Карпатський економічний район .
34. Південний економічний район.
35. Подільський економічний район .
36. Поліський економічний район.
37. Східний економічний район .
38. Центральний економічний район .
39. Придніпровський економічний район .
40. «Зовнішньоекономічна діяльність» і «зовнішньоекономічні зв'язки»: сутність і співвідношення понять.
41. Суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
42. Зовнішньоекономічні зв'язки: форми, класифікація за різними критеріями
43. Зовнішньоекономічна політика: сутність, типи, принципи та основні напрями її реалізації
44. Еволюція економічних принципів природокористування.
45. Еколого-економічні засади раціонального природокористування.
46. Перспективні напрями раціонального природокористування.
47. Ресурсозбереження як чинник підвищення ефективності суспільного виробництва.
48. Стратегічні напрями розвитку галузей народного господарства та забезпечення охорони природно-ресурсного потенціалу.
49. Ефективність заходів з охорони навколишнього природного середовища.
50. Збалансоване використання і відновлення природних ресурсів.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
2. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник. В.В.Соляр, О.В. Анісімова . - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 173с.
3. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і

самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Харків. 2018. 284 с.

4. Хомюк Н. Л. Диверсифікація розвитку сільських територій в умовах децентралізації: монографія. Луцьк: Вежа Друк, 2019. 320 с.

5. Ексклюзивність регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України: генеза та напрями протидії: монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України”; наук. ред.: С. Л. Шульц. Львів, 2022. 290 с.

6. Трансформація структури економіки міст Західного регіону України / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. ред. М. І. Мельник. Львів, 2021. 529 с.

7. Переробна промисловість регіонів України: проблеми та перспективи розвитку: монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України”; наук. ред.: С. О. Іщук. Львів, 2020. 341 с.

8. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України”; наук. ред.: В. С. Кравців, І. З. Сторонянська. Львів, 2020. 531 с.

Додаткова

1. Khomiuk N., Pavlikha N. Organizational and economic mechanism of diversification of sustainable development of rural areas in the conditions of decentralization. *National Interest academic journal*. Vol. 2 No 6 November- January 2022 P. 1-11.

2. Akimova L., Khomiuk N., Bezena I., Lytvynchuk I., Petroye O. Planning Of Socio-Economic Development Of The Territories (Experience Of European Union). *International Journal Of Management (Ijm)*. 2020. Vol. 11. Issue 4. P. 567–575.

3. Khomiuk N., Bochko O., Pavlikha N., Demchuk A., Stashchuk O., Shmatkovska T., Naumenko N.. Economic modeling of sustainable rural development under the conditions of decentralization: a case study of Ukraine. *Scientific Papers. Series: Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*. 2020. Vol. 20, Issue 3. P. 317–332.

4. Borshchevskyi V., Chemerys V., Khomiuk N., Liublin V. Financial and investment potential for the development of the regions of Ukraine and prospects for its increase in the conditions of current globalization challenges. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. Issue. 4 (45). P. 212-222.

5. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Хомюк Н.Л., Войчук М. В., Савчук А.Ю., Коломечюк В.В., Цимбалюк С.М. Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання: монографія. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 514 с.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки України. URL: www.me.gov.ua

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
5. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>
6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>